

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐
วันจันทร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา
ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๑๐ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

กรรมการวิสามัญผู้มาประชุม คือ

๑. ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง	ประธานคณะกรรมการวิสามัญ
๒. นางกาญจนารัตน์ ลีโรจน์	รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่หนึ่ง
๓. นายนิรวัชช์ ปุณณกันต์	รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สอง
๔. พลโท อำพน ชูประทุม	รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สาม
๕. นายสมชาย แสวงการ	โฆษกคณะกรรมการวิสามัญ
๖. นายสีก กอแสงเรือง	กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา
๗. นายกรรณภว์ ธนภรรคภวิน	กรรมการวิสามัญ
๘. นายเข้มชัย ชุตินวงศ์	กรรมการวิสามัญ
๙. นางชื่นสมน นิเวทวงษ์	กรรมการวิสามัญ
๑๐. นายธรรมนุญ เรื่องดิษฐ์	กรรมการวิสามัญ
๑๑. พลตรี วีระ โจนวาศ	กรรมการวิสามัญ
๑๒. นายอริคม อินทุภูติ	เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ
๑๓. นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล	รองเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ

กรรมการวิสามัญผู้ลาการประชุม คือ

๑. นางสาวจินตนันท์ ชญาตร์ ศุภมิตร	(ลาการประชุม)
๒. พลเอก ยุวัญ สุริยกุล ณ อยุธยา	(ลาการประชุม)
๓. นายวินัย ดำรงค์มงคลกุล	(ลาการประชุม)
๔. พลอากาศเอก ชัยพฤกษ์ ดิษยศรีน	(ลาการประชุม)
๕. นายอุทัย โชควัฒนา	(ลาการประชุม)
๖. นายอุดม รัฐอมฤต	(ลาการประชุม)

หน้า ๕

ผู้เข้าร่วมประชุม คือสำนักงานศาลยุติธรรม

๑. นายไพโรจน์ โปเยี่ยม

ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

๒. นายณรงค์ ทัทมไสย์

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น

ประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

๓. นายศุภกิจ แยมประชา

ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม

ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่ง

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นางสาวประไพพร สัมเกลี้ยง

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

สำนักกรรมการ ๒

ผู้ติดตามสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๑. นางสาวดวงพร จุลตามระ

ผู้ติดตาม

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง

๒. ร้อยเอก พนมพร ทองเจริญ

ผู้ช่วยดำเนินงาน

พลโท อำพน ชูประชุม

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ**พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๙๑ วรรคสาม คือ**

- นายณัฐชัย เปรมประเสริฐ

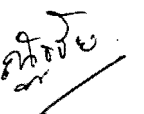
นิติกรปฏิบัติการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการวิสามัญมาครบองค์ประชุมแล้ว ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ โดยได้กล่าวเปิดการประชุมโดยดำเนินการตามระเบียบวาระการประชุม ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

๑. เรื่องผลการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๘/๒๕๖๐ เกี่ยวกับประเด็นเรื่องการวางแนวทางการจัดทำรายงานผลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของ

คณะกรรมการวิสามัญเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ โดยมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทุกคณะถือปฏิบัติให้เป็นรูปแบบเดียวกัน

๒. ตามที่ที่ประชุมได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญนำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ฉบับที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา เผยแพร่และรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนทางเว็บไซต์ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งฝ่ายเลขานุการได้หารือกับสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแล้ว และได้รับทราบจากทางสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจัดทำระบบไว้เรียบร้อยแล้ว (ระบบกลางในส่วนหน้าแรกของเว็บไซต์สภานิติบัญญัติแห่งชาติ) แต่ยังไม่ได้รับคำสั่งเปิดใช้ช่องทางการเผยแพร่และรับฟังความคิดเห็นดังกล่าว โดยเบื้องต้นขอให้ใช้ช่องทางการเผยแพร่และรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบ Internet ทางเว็บไซต์ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในส่วนที่เป็นเว็บของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งมีอยู่แล้วไปพลางก่อน

๓. ตามที่ได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญจัดทำหนังสือเพื่อขอทราบความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เนติบัณฑิตยสภา และสภานายความนั้น ฝ่ายเลขานุการได้ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว

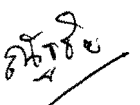
๔. การประชุมในการประชุมครั้งนี้สำนักงานศาลยุติธรรมได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมเพื่อให้ความเห็นต่อที่ประชุม ประกอบด้วย ๑) นายไพโรจน์ โปเยี่ยม ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ๒) นายณรงค์ ทับทิมไสย์ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา และ ๓) นายศุภกิจ แยมประชา ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรมช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลชั้นต้น

๕. เรื่อง การจัดทำตารางเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. กับกฎหมายอื่นนั้น ฝ่ายเลขานุการได้จัดทำตารางเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. กับกฎหมายอื่นตามที่ได้รับมอบหมายมาเสนอต่อที่ประชุมเพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการพิจารณาต่อไป

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

ที่ประชุมมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ วันศุกร์ที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐ ไว้ในครั้งถัดไป

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ดังนี้

๓.๑ พิจารณาบททวนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ในประเด็นหรือมาตราที่รอการพิจารณาไว้ สรุปผลได้ดังนี้

คำปรารภ

รอการพิจารณา

ประเด็นการพิจารณา

ตามที่คณะกรรมการวิสามัญมีมติมอบหมายให้ผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ตรวจสอบเปรียบเทียบการเขียนถ้อยคำกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับอื่นให้สอดคล้องกัน และนำมารายงานต่อที่ประชุมนี้

ในการนี้ นางชีนสมุน นิวาทวงษ์ กรรมการวิสามัญ ในฐานะผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เนื่องด้วยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ๓ ฉบับ ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คือ ๑) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. และ ๓) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. โดยร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. คณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาเสร็จแล้ว และเตรียมเสนอคณะกรรมการตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่อยู่ในวงงานของสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อตรวจพิจารณาอีกชั้นหนึ่งในวันอังคารที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ โดยคาดว่าคณะกรรมการวิสามัญจะเสนอรายงานการพิจารณาต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติในวันศุกร์ที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ เพื่อพิจารณาในชั้นวาระที่ ๒ และวาระที่ ๓ ต่อไป ส่วนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. อยู่ในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญ ซึ่งจากการตรวจสอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้ง ๒ ฉบับ มีการใช้ถ้อยคำ ดังนี้

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.

“โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน ซึ่งการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว”

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.

“โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อให้การจัดตั้ง การบริหารงาน และการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ รวมทั้งมีมาตรการกำกับให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิใช่สมาชิกของพรรคการเมือง ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้เป็นไปโดยสอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญ ด้วยแล้ว”

ดังนั้น เพื่อให้การใช้คำปรารภเกี่ยวกับบทจำกัดสิทธิและเสรีภาพเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงเสนอให้ใช้ถ้อยคำเช่นเดียวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ที่ผ่านการพิจารณาเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในวาระที่ ๒ และวาระที่ ๓ ต่อไป

ศาสตราจารย์พิเศษทศศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เห็นชอบตามที่ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอ โดยมอบหมายให้ผู้แทนจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญฯ ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม และผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาหารือร่วมกันว่าควรใช้ถ้อยคำใดก่อนเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญต่อไป

มติที่ประชุม

- ที่ประชุมมีมติเห็นควรใช้ถ้อยคำเช่นเดียวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบในวาระที่ ๒ และวาระที่ ๓ โดยมอบหมายให้ผู้แทนจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญฯ ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม และผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาหารือร่วมกันว่าควรใช้ถ้อยคำใดก่อนเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญต่อไป

มาตรา ๔

มีการแก้ไข

ประเด็นการพิจารณา

๑. นิยามคำว่า “ศาล”

ทศศักดิ์

แล้วบทบัญญัติในมาตราต่าง ๆ คำว่า “ศาล” จะหมายถึง “ผู้พิพากษา” อย่างไรก็ตาม เห็นว่าแม้ไม่มีการบัญญัติไว้ก็ไม่เกิดปัญหาประการใด

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ในบางมาตรา เช่น มาตรา ๓๕ เมื่อต้องการระบุถึงผู้พิพากษาจะใช้คำว่า “ในกรณีที่ต้องมีการไต่สวน ให้องค์คณะผู้พิพากษากำหนดวันเริ่มไต่สวนโดยให้แจ้งให้โจทก์จำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน” คำว่า “ผู้พิพากษา” จึงหมายถึงผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะในการพิจารณาคดี เป็นต้น กรณีดังกล่าวจึงไม่มีความจำเป็นต้องนำมาบัญญัติไว้ในบทนิยามคำว่า “ศาล”

นายเข้มชัย ชุตินวงศ์ กรรมการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุมว่า บทบัญญัติมาตรา ๓๕ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการใช้อำนาจในการพิจารณาขององค์คณะผู้พิพากษาในการกำหนดวันเริ่มไต่สวน ผู้พิพากษาคนใดคนหนึ่งพิจารณาไม่ได้ต้องเป็นองค์คณะ ประกอบกับในบางมาตราที่กำหนดรายละเอียดบางประการ เช่น การออกหมายเรียกพยาน การไต่สวนพยานลับหลังจำเลย เป็นต้น จึงต้องได้ความชัดเจนเสียก่อนว่า คำว่า “ศาล” ในทางปฏิบัติหมายถึงผู้พิพากษาคนเดียวเป็นผู้ดำเนินการใช้หรือไม่

นายไพโรจน์ โปเยี่ยม ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้กล่าวชี้แจงต่อที่ประชุมว่า กรณีเรื่ององค์คณะผู้พิพากษาดำเนินการออกคำสั่งใด ๆ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗ กฎหมายเดิม ส่วนร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔ วรรคสอง กำหนดให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนมีอำนาจดำเนินการตามมติขององค์คณะผู้พิพากษาและเมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาอีกสองคน มีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ที่มีได้เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้ โดยกรณีเมื่อศาลประทับฟ้องตามมาตรา ๑๗ จะหมายถึงองค์คณะผู้พิพากษาทั้ง ๔ คน ส่วนการออกคำสั่งใด ๆ เช่น การออกหมายเรียกพยาน การไต่สวนพยานลับหลังจำเลย เป็นต้น ที่ไม่ใช่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีจะใช้องค์คณะผู้พิพากษาจำนวน ๓ คน

นายศุภกิจ แยมประชา ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ในชั้นการยกร่างสำนักงานศาลยุติธรรมและศาลฎีกาไม่ได้เพิ่มเติมถ้อยคำดังกล่าว เนื่องจากที่ผ่านมาก็ไม่ประสบปัญหาในทางปฏิบัติ เพราะคำว่า “ศาล” ย่อมหมายถึง ศาล หรือในบางบริบทบางมาตราย่อมหมายถึง องค์คณะผู้พิพากษา หรือ “ผู้พิพากษา” ดังนั้น เห็นว่าหากบัญญัติไว้อาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า หากเปรียบเทียบกับกรณีดำเนินการคดีอาญาหรือคดีแพ่งทั่วไป องค์คณะผู้พิพากษาศาลยุติธรรมมี ๒ คน แต่เมื่อพิจารณาออกคำสั่งหรือคำร้องต่าง ๆ จะดำเนินการได้โดยผู้พิพากษาคนเดียว แต่หลักการดังกล่าวไม่อาจนำมาใช้กับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้ จึงเป็นที่มาในการ

บัญญัติมาตรา ๑๔ วรรคสอง ทั้งนี้ ประเด็นดังกล่าวสำนักงานศาลยุติธรรมได้หารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้วหรือไม่

ต่อประเด็นดังกล่าว นางชีนสมุน นิวาทวงษ์ กรรมการวิสามัญ ในฐานะผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า การแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเป็นการแก้ไขในชั้นคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ โดยผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาทำหน้าที่ร่วมพิจารณาในชั้นคณะอนุกรรมการ เหตุผลที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมเนื่องจากบางมาตรา เช่น มาตรา ๑๔ วรรคสอง มีบทบัญญัติที่แสดงถึงผู้พิพากษาคนเดียวสามารถที่จะมีอำนาจออกคำสั่งที่ไม่ใช่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมองว่ากรณีดังกล่าวไม่ใช่เฉพาะศาลเพียงอย่างเดียว แต่หมายรวมถึงผู้พิพากษาด้วย จึงมอบหมายให้ตรวจสอบว่ามีกฎหมายฉบับใดที่บัญญัติไว้ครบถ้วนหรือไม่ เมื่อตรวจสอบแล้วพบว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งได้มีการให้นิยามคำว่า “ศาล” และคำว่า “ผู้พิพากษา” ไว้ ดังนั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงเห็นว่าควรมีการบัญญัติไว้ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ภายหลังจากได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมก็ได้มีการจัดส่งหนังสือให้สำนักงานศาลยุติธรรมพิจารณาว่าจะเสนอแก้ไขเพิ่มเติมประการใดหรือไม่ ซึ่งสำนักงานศาลยุติธรรมก็ไม่ขัดข้องในการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวแต่ประการใด

นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า จากข้อเท็จจริง ก่อนมีการตั้งองค์คณะผู้พิพากษา จะมีกระบวนการหรือขั้นตอนให้ผู้พิพากษาประจำแผนกเป็นผู้ดำเนินการ เริ่มตั้งแต่รับคำฟ้องหรือดำเนินการทั่วไปในระหว่างการนำเสนอเลือกองค์คณะผู้พิพากษา และขณะที่ยังไม่มียกองค์คณะผู้พิพากษาพิจารณาคดี ระหว่างนั้นอาจมีกรณีคู่ความขอคัดสำเนาเอกสารต่าง ๆ ด้วย ดังนั้น หากบัญญัติศาล หมายถึง “ผู้พิพากษาที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” จะทำให้แปลความได้ว่า ผู้พิพากษาที่กล่าวถึงนี้ คือผู้พิพากษาที่รับคำร้องหรือดำเนินการทั่วไปด้วย ประกอบกับตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดไว้แล้วว่าคำว่า “ศาล” หมายรวมถึงผู้พิพากษาด้วย

ศาสตราจารย์พิเศษทศศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ที่ประชุมมีการอภิปรายออกเป็น ๒ ความเห็น คือ ความเห็นที่ ๑ ไม่ควรกำหนดบทนิยามคำว่า “ศาล” ให้หมายรวมถึงผู้พิพากษาที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และ ๒) ควรกำหนดบทนิยามคำว่า “ศาล” ให้หมายรวมถึงผู้พิพากษาที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๑.๒ พลโท อำพน ชูประทุม รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สาม ได้ตั้งข้อซักถามว่า ศาลฎีกากับผู้พิพากษา ในการตีความหมายถึงบุคคลคนเดียวกันหรือไม่

นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า หากเป็นกรณีศาลยุติธรรมไม่ว่าจะเป็นศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ หรือศาลฎีกา

การตีความหมายจะหมายความรวมถึงผู้พิพากษาที่อยู่ในศาลนั้น ๆ ด้วย แต่ศาลอาญาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นศาลที่รัฐธรรมนูญกำหนดองค์คณะผู้พิพากษาไว้โดยเฉพาะให้ผู้พิพากษาที่มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีต้องได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่ประธานศาลฎีกา และประธานศาลฎีกาสามารถออกข้อกำหนดให้ผู้พิพากษาไปประจำแผนกคดีต่าง ๆ ได้

นายณรงค์ ทัทมไสย์ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ได้เสนอข้อสังเกตต่อที่ประชุมว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีความแตกต่างจากกฎหมายวิธีพิจารณาความอื่น ๆ ในเรื่ององค์คณะผู้พิพากษา โดยมาตรา ๙ วรรคสอง กำหนดผู้พิพากษาประจำแผนกปฏิบัติงานเท่าที่จำเป็นในขณะที่ยังไม่มีองค์คณะผู้พิพากษา ประกอบกับมาตรา ๑๖ กำหนดให้ผู้พิพากษาประจำแผนกสามารถดำเนินการสืบพยานล่วงหน้าได้ รวมทั้งการฟ้องคดีต่อศาลต้องมีตัวจำเลยมาศาลด้วย ผู้พิพากษาจึงจะสามารถออกคำสั่งควบคุมหรือปล่อยตัวชั่วคราวได้ ดังนั้น หากกำหนดบทนิยามคำว่า “ศาล” ให้หมายความรวมถึงผู้พิพากษาที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จะทำให้ผู้พิพากษาในที่นี้หมายถึงผู้พิพากษาประจำแผนกในการออกคำสั่งหรือปล่อยตัวชั่วคราวด้วย

๑.๓ นายเข้มชัย ชุตินวงศ์ กรรมการวิสามัญ ได้ตั้งข้อซักถามและแสดงความคิดเห็นว่า ขอสอบถามหากตัดข้อความว่า “...หรือผู้พิพากษาที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ออก จะทำให้นิยามคำว่า “ศาล” มีความหมายกว้างขึ้นหรือไม่ หากตัดข้อความดังกล่าวออกแล้วทำให้ความหมายกว้างขึ้นก็เห็นควรตัดออก

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า กฎหมายเดิมกำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา แต่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้นำข้อกำหนดดังกล่าวมาบัญญัติไว้ในตัวกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเสียเลย

ผลการพิจารณา

- ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นควรให้ตัดข้อความว่า “หรือผู้พิพากษาที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ออก เนื่องจากถ้อยคำดังกล่าวจะหมายความรวมถึงผู้พิพากษาที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอยู่แล้ว

๒. พิจารณานิยามคำว่า “ประธาน ป.ป.ช.”

นายธรรมบุญ เรืองดิษฐ์ กรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า บทนิยามคำว่า “ประธาน ป.ป.ช.” ควรใช้ถ้อยคำเช่นเดียวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่ใช้คำว่า “ประธานกรรมการ ป.ป.ช.” หรือไม่

นางชิ้นสมน นีวาหงษ์ กรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า จากการตรวจสอบบทบัญญัติทั้งหมดของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ไม่พบว่ามีอ้างอิงถึง “ประธานกรรมการ ป.ป.ช.” ในที่แห่งอื่นใดอีก ดังนั้น จึงเสนอให้ตัดนิยามคำว่า “ประธาน ป.ป.ช.” ออก

ผลการพิจารณา

- ที่ประชุมเห็นควรให้ตัดนิยามคำว่า “ประธาน ป.ป.ช.” ออก เพราะไม่ปรากฏว่ามีการใช้
ถ้อยคำดังกล่าวในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้

มติที่ประชุม

- ที่ประชุมมีมติเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่ข้อความจะแสดงไว้เป็นอย่างอื่น

“ศาล” หมายความว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

หรือผู้พิพากษาที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

.....”

“ประธาน ป.ป.ช.” หมายความว่า ประธานกรรมการป้องกันและปราบปราม

การทุจริตแห่งชาติ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

.....”

มาตรา ๖

มีการแก้ไข

ประเด็นการพิจารณา

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลเป็น
การเบื้องต้นที่ประชุมว่า

มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง เป็นการกำหนดหลักการใหม่เกี่ยวกับการพิจารณาคดีให้ใช้ระบบไต่สวน
โดยให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ประกอบกับเมื่อ
เทียบเคียงพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๖ ใช้ถ้อยคำว่า
“วิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบให้ใช้ระบบไต่สวนและเป็นไปโดยรวดเร็ว...”

มาตรา ๖ วรรคสอง เทียบเคียงโดยใช้หลักการเดียวกันกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคหก

มาตรา ๖ วรรคสาม มีถ้อยคำเช่นเดียวกับมาตรา ๕ วรรคสอง ตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๖ วรรคสี่ เทียบเคียงโดยใช้หลักการเดิมของมาตรา ๕ วรรคสาม ตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ต่างกันเพียง
เพิ่มถ้อยคำว่า “ในการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของศาลที่มีใช้การพิจารณาหรือ
พิพากษาคดีได้”

ทั้งนี้ ในการอภิปรายในวาระที่ ๑ ชั้นรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ ได้มีสมาชิกสภา
นิติบัญญัติแห่งชาติอภิปรายว่าการบัญญัติไว้ในลักษณะการพิจารณาคดีให้ใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาล

มีอำนาจค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ เพราะศาลอาจไม่ใช่อำนาจค้นหาความจริงได้

นางชื่นสมน นิเวทวงศ์ กรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้เพิ่มขึ้นใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการวางหลักการใหม่เกี่ยวกับระบบไต่สวนว่าศาลควรรับฟังสิ่งใดได้บ้าง การพิจารณาควรเป็นไปด้วยความรวดเร็ว หรือการสืบพยานจะต้องดำเนินการอย่างไร ส่วนเหตุที่ไม่กำหนดนิยามคำว่า “ไต่สวน” ไว้ เนื่องจากวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้นิยามคำว่า “ไต่สวน” ไว้ หมายถึงการตรวจพยานหลักฐาน การนั่งพิจารณา หรือการสืบพยานรองรับไว้แล้ว รวมทั้งปัจจุบันได้มีกฎหมายหลายฉบับที่เริ่มใช้กระบวนการพิจารณาในระบบไต่สวน และอยู่ในช่วงการพัฒนาการใช้และการตีความกฎหมาย ดังนั้น การกำหนดบทนิยามไว้อาจทำให้กำหนดไว้ไม่ครบได้ จึงเป็นการวางหลักการกว้าง ๆ รองรับไว้

ส่วนความในวรรคสี่ ได้บัญญัติถ้อยคำเช่นเดียวกับมาตรา ๕ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ และได้มีการเพิ่มถ้อยคำตอนท้ายขึ้นใหม่ข้อความว่า “...ในการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของศาลที่มีใช้การพิจารณาหรือพิพากษาคดีได้” เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าจะมอบหมายให้กระทำการใด ๆ ก็ได้ แต่ต้องไม่ใช่เรื่องที่เป็นการพิจารณาหรือพิพากษาคดี

๑. ความเหมาะสมและความจำเป็นที่จะต้องเขียนถ้อยคำบรรยายความระบบไต่สวนไว้ในวรรคหนึ่ง

นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้เสนอข้อสังเกตต่อที่ประชุมว่า

(๑) มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง การกำหนดให้การพิจารณาคดีให้ใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้นั้น ข้อเท็จจริงจากที่ได้ทำหน้าที่เลขานุการแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ดำเนินการค้นหาหลักวิชาการเกี่ยวกับเรื่องระบบไต่สวน และได้เชิญนักวิชาการด้านระบบไต่สวนจากประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมนี และประเทศสหรัฐอเมริกามาให้ข้อมูลเพิ่มเติมพบว่า ในประเทศฝรั่งเศสกำหนดให้นอกจากศาลจะมีอำนาจค้นหาความจริงแล้วยังกำหนดให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนในกระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริงด้วยและสามารถรับรู้ข้อมูลทั้งหมด เมื่อได้มีการส่งคดีขึ้นมาสู่ศาล หรือ ป.ป.ช. แล้วจำเลยได้ตรวจสอบข้อมูลแล้วพบว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้องก็สามารถนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อตนมาเสนอเพิ่มเติมต่อศาลได้ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะรู้เฉพาะจำเลยเท่านั้น โดยศาลหรือ ป.ป.ช. ไม่อาจเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้ รวมทั้งการกำหนดให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงฝ่ายเดียวอาจทำให้การค้นหาความจริงตกหล่นหรือไม่ครอบคลุมพยานหลักฐานได้ ดังนั้น ควรกำหนดให้จำเลยสามารถนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อตนเสนอต่อศาลได้ ดังนั้น โดยแท้จริงแล้วยังเป็นการยากที่ผู้ใดจะนิยามคำว่า “ระบบไต่สวน” ได้ โดยความ

ในวรรคหนึ่ง เป็นการใช้อ้อยคำทางวิชาการหรือหลักทฤษฎีในทางวิชาการมาบัญญัติไว้ในกฎหมาย ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้

(๒) การใช้อ้อยความว่า “เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามรับฟังไว้โดยเฉพาะ” อาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ หากไม่สามารถค้นหากฎหมายที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณา และอาจทำให้เกิดการโต้แย้งจากจำเลยที่ค้นหากฎหมายที่เกี่ยวข้องเจอภายหลังได้

(๓) การกำหนดให้ไม่ว่าการนำสืบพยานหลักฐานนั้นจะมีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากขั้นตอนวิธีการ หรือกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ถ้าศาลได้ให้โอกาสแก่คู่กรณีฝ่ายอื่นในการนำสืบพยานหลักฐานหักล้างแล้วให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้นั้น โดยหลักกฎหมายวิธีสบัญญัติเป็นการกำหนดแนวทางการปฏิบัติไว้หรือหลักกระบวนการชั้นการปฏิบัติทางกฎหมายเพื่อให้คู่ความได้รับทราบหากบัญญัติกำหนดให้เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามรับฟังไว้โดยเฉพาะ ไม่ว่าจะการนำสืบพยานหลักฐานนั้นจะมีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากขั้นตอน วิธีการ หรือกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ถ้าศาลได้ให้โอกาสแก่คู่กรณีฝ่ายอื่นในการนำสืบพยานหลักฐานหักล้างแล้วให้ศาลรับฟังได้ อาจทำให้มองว่าเจ้าหน้าที่รัฐไม่ต้องรับผิดชอบได้ และไม่เป็นธรรมต่อผู้ถูกกล่าวหาด้วย

นายไพโรจน์ โปเลียม ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้กล่าวชี้แจงว่า มาตรา ๖ วรรคสอง แยกอธิบายออกเป็น ๒ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ ข้อความว่า “การพิจารณาคดีให้ใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้” เป็นการเขียนขยายความคำว่า “ระบบไต่สวน” ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และโดยหลักการเข้าไปค้นหาความจริงในระบบกล่าวหาจะไม่กระทำ รวมทั้งการเพิ่มเติมถ้อยคำดังกล่าวก็เพื่อต้องการเน้นย้ำให้ผู้พิพากษาใช้อำนาจค้นหาความจริงได้เต็มที่ และเป็นเกราะคุ้มครองผู้พิพากษาเช่นเดียวกัน เนื่องจากปัจจุบันมีการยื่นฟ้องร้องผู้พิพากษาเป็นจำนวนมาก

ส่วนที่ ๒ ข้อความว่า “...ในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง ให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้ทุกประเภท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามรับฟังไว้โดยเฉพาะ ไม่ว่าจะการนำสืบพยานหลักฐานนั้นจะมีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากขั้นตอน วิธีการ หรือกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ถ้าศาลได้ให้โอกาสแก่คู่กรณีฝ่ายอื่นในการนำสืบพยานหลักฐานหักล้างแล้ว ก็ให้ศาลรับฟังได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้นในคดีนั้น” เป็นกระบวนการดำเนินงานในทางปฏิบัติของศาลอยู่แล้ว จึงไม่น่าจะทำให้เกิดปัญหาประการใด อย่างไรก็ตาม เห็นว่า ข้อความว่า “เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามรับฟังไว้โดยเฉพาะ” หากบัญญัติไว้อาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้

ต่อประเด็นดังกล่าว นายณรงค์ ทัทหมไสย์ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง ข้อความว่า “การพิจารณาคดีให้ใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้” ถือเป็นเป้าหมายหลักในหลักการใหม่ที่เห็นควรเพิ่มเติมเข้า

มาในการกำหนดให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงในระบบไต่สวน ส่วนความตอนท้ายที่เพิ่มเติมเข้ามาท้ายข้อความดังกล่าวเป็นการเพิ่มเติมในชั้นคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ส่วนความในวรรคสอง ข้อความว่า “โดยยึดสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือของคณะผู้ไต่สวนอิสระ แล้วแต่กรณี เป็นหลักในการพิจารณา แต่ศาลอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร” เป็นการเพิ่มเติมโดยยึดถ้อยคำตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคหก ประกอบกับได้นำถ้อยคำหลักการค้นหาข้อเท็จจริงมาจากรัฐธรรมนูญของประเทศเยอรมัน มาตรา ๒๑๔ (๑) ข้อความว่า “การค้นหาความจริงเป็นเป้าหมายหลัก” มาบัญญัติไว้ ทั้งนี้ ประเด็นดังกล่าวตามความในวรรคสองขอเสนอกรรมาธิการวิสามัญให้พิจารณาหลักการค้นหาข้อเท็จจริงเป็นสำคัญมากกว่าการยึดสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพราะศาลได้เคยวางแนวแล้วว่าให้นำสำนวนดังกล่าวมาเป็นกรอบในการพิจารณาไม่ใช่ถือเป็นข้อเท็จจริงยุติไปตามนั้น ดังนั้น จึงเสนอให้มีการบัญญัติประเด็นดังกล่าวให้ชัดเจน

ส่วนการกำหนดให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้ทุกประเภทเว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามรับฟังไว้โดยเฉพาะในวรรคหนึ่งนั้น อาจทำให้ขัดต่อหลักการไต่สวนได้ เพราะหลักการไต่สวนจะไม่ถือเอาบทคัดพยานที่เคร่งครัดเหมือนระบบกล่าวหา ประกอบกับได้มีการบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๙ เมื่อประทับฟ้องแล้ว ห้ามมิให้ศาลอนุญาตให้ถอนฟ้อง เว้นแต่จะได้ความว่าหากไม่อนุญาตให้ถอนฟ้องจะกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรม เพราะเมื่อศาลประทับฟ้องแล้วศาลจะต้องพิจารณาเอาความจริงของเรื่องพิจารณา สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่เป็นที่สนใจของประชาชน ศาลจึงไม่อาจตัดพยานอย่างเคร่งครัดหรืออนุญาตให้ถอนฟ้องโดยความจริงยังไม่ปรากฏ

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ในการอภิปรายในวาระที่ ๑ มีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (นายมนตรี ศรีเอี่ยมสะอาด) ได้แสดงความเห็นว่า การกำหนดนิยามคำว่า “ระบบไต่สวน” ในทางข้อเท็จจริงไม่สามารถทำให้ชัดเจนและครอบคลุมได้ และเมื่อนำถ้อยคำดังกล่าวไปบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติอาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ โดยเฉพาะการบัญญัติให้เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามรับฟังไว้โดยเฉพาะ เพราะบางครั้งหลักการรับฟังมาจากคำวินิจฉัยของศาลไม่ได้เกิดจากกฎหมายบัญญัติ ซึ่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๖ บัญญัติไว้แต่เพียงวิธีการพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบให้ใช้ระบบไต่สวนและให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาในการออกข้อบังคับดังกล่าว ดังนั้น หากกำหนดให้ประธานศาลฎีกาไปออกข้อกำหนดได้หรือไม่ จึงขอฝากผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาว่าสามารถปรับถ้อยคำดังกล่าวได้หรือไม่

นายศุภกิจ แยมประชา ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า การนำระบบไต่สวนมาใช้ในคดีอาญาควรนำกำหนดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณาแล้วเจตนารมณ์ของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญต้องการกำหนดให้มีความยืดหยุ่นและพัฒนา จึงเสนอ

ให้บัญญัติเทียบเคียงพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ประกอบด้วย โดยการกำหนดให้ประธานศาลฎีกาสามารถไปออกข้อกำหนดรองรับได้

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า กรณีการบัญญัติให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ และกำหนดให้ยึดสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือของคณะผู้ไต่สวนอิสระ แล้วแต่กรณีเป็นหลักในการพิจารณา แต่ศาลอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้นั้น ข้อเท็จจริงขณะที่ได้มีการยกร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ในรายงานผลการพิจารณาของสภาร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้ถือสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลัก เพราะกรอบในการพิจารณาทั้งหมดอยู่ในสำนวน ศาลจะไปพิจารณานอกเหนือจากนั้นไม่ได้และสามารถไต่สวนเพิ่มเติมได้เฉพาะที่ไม่ชัดเจนเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ระบบดังกล่าวมีข้อดีและข้อเสียกรณีกำหนดให้ศาลไต่สวนได้นอกเหนือจากสำนวนการไต่สวนของ ป.ป.ช. ซึ่งโดยหลักประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้ทำได้ แต่ในทางปฏิบัติอาจไม่มีผู้พิพากษากระทำเช่นนั้น เพราะหากศาลลงไปไต่สวนจะทำให้เหมือนศาลเป็นคู่กรณี ซึ่งอาจทำให้เกิดผลเสียต่อกระบวนการพิจารณาทั้งระบบ

นายเข้มชัย ชูติวงศ์ กรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เห็นด้วยกับกรณีการกำหนดให้วิธีพิจารณาและการพัฒนาระบบไต่สวนควรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะการใช้ถ้อยคำตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. นี้ ควรไปในทิศทางเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม ขอฝากประเด็นในกรณีคดีอาญาที่ใช้ระบบไต่สวนที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ชัดเจน โดยเฉพาะในเรื่องบทตัดหรือบทห้ามรับฟังพยานหลักฐาน ๓ เรื่อง คือ พยานบอกเล่า พยานชัดทอด และพยานที่ได้มาโดยมิชอบ เนื่องจากหากไม่กำหนดไว้ให้ชัดเจนจะเกิดการตีความว่าศาลสามารถรับฟังพยานบอกเล่า พยานชัดทอด หรือพยานที่ได้มาโดยมิชอบได้หรือไม่ ทั้งนี้ อาจกำหนดให้ประธานศาลฎีกาออกข้อกำหนดอีกทางหนึ่งได้

นายลัก กอแสงเรือง กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า หลักการกำหนดให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณและเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนั้นเป็นหน้าที่ของศาลที่ต้องค้นหาความจริงอยู่แล้วไม่จำเป็นต้องมีกรอบ เพราะศาลสามารถใช้ดุลพินิจค้นหาความจริงได้ทั้งหมด และในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหาสามารถต่อสู้คดีได้เต็มที่แล้ว ซึ่งเมื่อคดีมาถึงศาลจำเลยย่อมไม่สามารถยกพยานหลักฐานใหม่ขึ้นต่อสู้และศาลสามารถตัดสินคดีได้เลย ดังนั้น เห็นว่าไม่จำเป็นต้องมีข้อความที่กำหนดไว้ตอนท้ายวรรคหนึ่ง

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ความในวรรคสองคำว่า “รวดเร็ว” ในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง ใช้คำว่า “ให้ใช้ระบบไต่สวนและเป็นไปอย่างรวดเร็ว” หากปรับแก้ไขความในวรรคสองให้สอดคล้องกับเหมือนพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เสนอให้นำคำว่า “รวดเร็ว” ไปบัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง และตัดถ้อยคำดังกล่าวในวรรคสองออก

นอกจากนี้ ได้ตั้งข้อซักถามเกี่ยวกับความในวรรคสองว่า เหตุใดวรรคสองไม่ใช้ถ้อยคำเช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคหก ที่ใช้คำว่า “ให้นำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.” และความตอนท้ายไม่มีการใช้คำว่า “ตามที่เห็นสมควร”

นางชิ้นสมน นิเวทวงษ์ กรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ใช้ถ้อยคำตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ใช้ถ้อยคำต่างกัน โดยฉบับปี พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๗ ใช้ข้อความว่า “ในการที่พิจารณาคดีให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ยึด...” พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงใช้คำว่า “ให้ยึด” เพื่อให้สอดคล้องกัน แต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคหก ใช้คำว่า “ให้นำ” ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันเสนอให้ใช้คำว่า “ให้นำ” และตัดคำว่า “ตามที่เห็นสมควร” ตอนท้ายวรรคสองออก

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวสรุปต่อที่ประชุมว่า ผลการพิจารณามาตรา ๖ เป็น ดังนี้

- รอกการพิจารณาในวรรคหนึ่ง ประเด็นการใช้ถ้อยคำในวรรคหนึ่งที่เขียนบรรยายลักษณะของ “ระบบไต่สวน” โดยมอบหมายให้ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมหารือร่วมกันกับผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกายกร่างมาตราดังกล่าวโดยเทียบเคียงจากพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาเสนอต่อที่ประชุมในครั้งถัดไป

- แก้ไขเพิ่มเติมความวรรคสอง โดยแก้ไขให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคหก ประกอบกับรอกการพิจารณาว่าสมควรใช้คำว่า “รวดเร็ว” หรือไม่

- วรรคสาม และวรรคสี่คงไว้ตามร่างเดิม

มติที่ประชุม

- ที่ประชุมมีมติเห็นควรให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖ การพิจารณาคดีให้ใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ และในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง ให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้ทุกประเภท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามรับฟังไว้โดยเฉพาะ ไม่ว่าการนำสืบพยานหลักฐานนั้นจะมีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากขั้นตอน วิธีการ หรือกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ถ้าศาลได้ให้โอกาสแก่คู่กรณีฝ่ายอื่นในการนำสืบพยานหลักฐานหักล้างแล้ว ก็ให้ศาลรับฟังได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้นในคดีนั้น

การพิจารณาของศาลต้องเป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ทั้งนี้ โดยยึดนำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือของคณะผู้ไต่สวนอิสระ แล้วแต่กรณี เป็นหลักในการพิจารณา แต่ศาลอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ *ตามที่เห็นสมควร*

ในการปฏิบัติหน้าที่ ศาลมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ศาลอื่น พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานอื่นของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้

ศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมายในการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของศาลที่มีใช้การพิจารณาหรือพิพากษาคดีได้”

ทั้งนี้ เห็นควรให้รอการพิจารณาวรรคหนึ่งไว้ในประเด็นการบัญญัติอธิบายความ “ระบบไต่สวน” หรือไม่ และวรรคสองรอการพิจารณาว่าสมควรใช้คำว่า “รวดเร็ว” หรือไม่

๓.๒ ประชุมคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. เรียงตามลำดับมาตราต่อไป สรุปได้ดังนี้

หมวด ๑ บททั่วไป

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙

มีการแก้ไข

ประเด็นการพิจารณา

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ถ้อยคำที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙ วรรคสอง แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ไม่ตรงกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๙๕ วรรคหนึ่ง ดังนั้น ควรแก้ไข

ให้สอดคล้องกันหรือไม่ เนื่องจากคณะกรรมการพิจารณาศึกษาฯ ล่วงหน้า ได้เสนอให้มีการปรับแก้ไขให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการธิการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๙๕ วรรคหนึ่ง เป็นการกำหนดองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่มาตรา ๘ วรรคสอง แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เป็นการกำหนดตัวผู้พิพากษาเพื่อปฏิบัติงานที่จำเป็นในระหว่างที่ยังไม่มีองค์คณะผู้พิพากษาตามมาตรา ๑๑ ซึ่งบริบทมีความแตกต่างกัน

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขานุการคณะกรรมการธิการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า มาตรา ๙ เป็นการใช้ถ้อยคำเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยใช้ข้อความว่า “ผู้พิพากษาศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา” ซึ่งเหตุผลที่ใช้ถ้อยคำดังกล่าว เนื่องจากผู้พิพากษาศาลฎีกามีจำนวนมาก กฎหมายเดิมจึงกำหนดแนวทางปฏิบัติให้ประธานศาลฎีกาไม่จำเป็นต้องตั้งประธานแผนก ดังนั้น อาจไม่จำเป็นต้องใช้ถ้อยคำเช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความคล่องตัว

นายไพโรจน์ โปเลียม ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ประเด็นข้อสังเกตตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๙๕ วรรคหนึ่ง เป็นเรื่องผู้พิพากษาประจำแผนกที่เป็นผู้พิพากษาก่อนมีองค์คณะผู้พิพากษา

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการธิการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการพิจารณาศึกษาฯ ล่วงหน้าดังกล่าว แท้จริงแล้วเป็นเรื่องการใช้ถ้อยคำของมาตรา ๙ วรรคสอง คำว่า “ผู้พิพากษาศาลฎีกา” ควรใช้ถ้อยคำเช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่ใช้คำว่า “ผู้พิพากษาในศาลฎีกา” หรือไม่

นายเข้มชัย ชุตินวงศ์ กรรมการธิการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า การจะใช้ถ้อยคำเช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญ ต้องได้ความชัดเจนเสียก่อนว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาประจำแผนกควรมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้พิพากษาองค์คณะหรือไม่

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการธิการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาจะกำหนดเป็นองค์คณะผู้พิพากษาไว้ในมาตรา ๑๑ โดยมาตรา ๙ กำหนดไว้เพียงให้ผู้พิพากษาประจำแผนกสามารถดำเนินการชั่วคราวในระหว่างที่ยังไม่มีการตั้งองค์คณะผู้พิพากษาเท่านั้น ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องมีคุณสมบัติเทียบเท่าองค์คณะผู้พิพากษา

นายเข้มชัย ชุตินวงศ์ กรรมการธิการวิสามัญ ได้ซักถามเพิ่มเติมว่า ผู้พิพากษาในศาลฎีกามีผู้พิพากษาที่มีตำแหน่งต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือไม่

ต่อประเด็นดังกล่าว นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวชี้แจงว่า ตำแหน่งที่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา คือ ตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา รัฐธรรมนูญจึงกำหนดให้ใช้คำว่า “ผู้พิพากษาในศาลฎีกาที่ดำรงตำแหน่งต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา” ทั้งนี้ เห็นว่า หากแก้ไขถ้อยคำให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญจะทำให้กว้างขึ้น นอกจากนี้ ในทางปฏิบัติประธานศาลฎีกาย่อมจะไม่ตั้งประธานหรือรองประธานแผนกมาเป็นองค์คณะ

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้ตั้งข้อซักถามเพิ่มเติมว่า ผู้พิพากษาที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙ วรรคสอง และมาตรา ๑๑ มีคุณสมบัติต่างกันหรือไม่

นายณรงค์ ทับทิมไสย์ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า คำว่า “ผู้พิพากษาในศาลฎีกา” เมื่อตีความตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ในการยื่นบัญชีทรัพย์สิน มาตรา ๓๙ บัญญัติไว้ว่า “ผู้พิพากษาในศาลฎีกาจะหมายถึงผู้พิพากษาศาลฎีกา และหมายถึงผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาด้วย” ดังนั้น หากเพิ่มคำว่า “ใน” ในมาตรา ๙ วรรคสอง อาจทำให้เกิดความสับสนได้ เพราะผู้พิพากษาในศาลฎีกาหมายความถึงผู้พิพากษาในศาลฎีกาและผู้พิพากษาอาวุโสศาลฎีกาอยู่แล้วหรือตำแหน่งเทียบเท่ากันไม่รวมถึงผู้ช่วยผู้พิพากษา

ส่วนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๔๕ เป็นเรื่องขององค์คณะ จะใช้คำว่า “องค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกา...” หมายถึง ผู้พิพากษาในศาลฎีกา และผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา เพราะมีการขยายความโดยใช้คำว่า “ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาและผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา..”

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า กรณีมาตรา ๙ และมาตรา ๑๑ แท้จริงแล้วเป็นผู้พิพากษากลุ่มเดียวกัน เพราะเป็นผู้พิพากษาที่มีอำนาจพิจารณาคำร้อง คำขอ รวมถึงตั้งเป็นองค์คณะ ซึ่งสามารถใช้ถ้อยคำเดียวกันได้ หากบัญญัติเหมือนกัน จะทำให้ความหมายกว้างขึ้น เพราะอาจรวมถึงหัวหน้าคณะในศาลฎีกาด้วย

นายไพโรจน์ โปเลียม ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ถ้อยคำมาตรา ๙ วรรคสอง และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง มีความหมายเหมือนกัน หากใช้ถ้อยคำเดียวกันจะต้องนำถ้อยคำในรัฐธรรมนูญมาทั้งหมด ดังนั้น เห็นว่าถ้อยคำในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีความกระชับแล้ว

นางชิ้นสุมน นิเวทวงษ์ กรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า หากที่ประชุมประสงค์จะแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องรัฐธรรมนูญ ก็เสนอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙ วรรคสอง เป็นดังนี้

“เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ประธานศาลฎีกาแต่งตั้งผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาในศาลฎีกาจำนวนตามที่เห็นสมควร

เป็นผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาเพื่อปฏิบัติงานที่จำเป็นในระหว่างที่ยังไม่มีองค์คณะผู้พิพากษาตามมาตรา ๑๑ สำหรับคดีใดคดีหนึ่ง”

มติที่ประชุม

- ที่ประชุมมีมติเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙ วรรคสอง เป็นดังนี้

“เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ประธานศาลฎีกาแต่งตั้งผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาในศาลฎีกาจำนวนตามที่เห็นสมควร เป็นผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาเพื่อปฏิบัติงานที่จำเป็นในระหว่างที่ยังไม่มีองค์คณะผู้พิพากษาตามมาตรา ๑๑ สำหรับคดีใดคดีหนึ่ง”

มาตรา ๑๐

มีการแก้ไข

ประเด็นการพิจารณา

๑. อำนวยการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใน มาตรา ๑๐ (๑) ในส่วนถ้อยคำที่ว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ”

โดยนายธรรมนูญ เรื่องดิษฐ์ กรรมธิการวิสามัญ ได้หยิบยกข้อหารือต่อที่ประชุม ดังนี้

๑) ข้อความว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ” ควรมีการเขียนแยกแยะให้ชัดเจนหรือไม่ว่า หมายถึงผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใดบ้าง หากไม่มีการแจ้งไว้ควรกำหนดบทนิยามรองรับไว้หรือไม่ เพราะรัฐธรรมนูญกำหนดไว้แต่ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่มีการกำหนดไว้ ซึ่งอาจทำให้เข้าใจได้ว่าหมายถึงตัวกรรมการ ป.ป.ช. ด้วย

๒) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระในรัฐธรรมนูญมี ป.ป.ช. อยู่ด้วย แม้จะมีการกำหนดไว้ใน (๒) ให้คณะผู้ไต่สวนอิสระเป็นผู้ดำเนินคดีแก่กรรมการ ป.ป.ช. ที่มีพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายไว้แล้วก็ตาม แต่ใน (๑) ควรมีการแจกแจงหรือไม่

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ กรรมธิการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ถ้อยคำในมาตรา ๑๐ เป็นการปรับแก้ไขให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ เนื่องจากรัฐธรรมนูญได้กำหนดถึงองค์กรอิสระไว้ จึงมีการกำหนดให้สอดคล้องกัน ส่วนกรณีกรรมการ ป.ป.ช. จะมีการกำหนดแยกไว้ในมาตรา ๕๖ วรรคท้ายตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เรื่องการดำเนินคดีกับกรรมการ ป.ป.ช. กรณีที่ถูกกล่าวหาในการยื่นบัญชีทรัพย์สินไม่ครบถ้วนหรือถูกต้อง

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า มาตรา ๑๐ (๑) เป็นการใช้ถ้อยคำตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ ในอนาคตหากมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพิ่มหรือลดองค์กรอิสระจะต้องแก้ไขร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย

ดังนั้น จึงเห็นควรให้คงไว้ตามร่างเดิม เพราะแม้ว่าองค์กรอิสระหมายความว่ารวมถึง ป.ป.ช. แต่ความใน (๒) ได้กำหนดการดำเนินคดีต่อกรรมการ ป.ป.ช. ไว้เฉพาะแล้ว จึงทำให้เข้าใจได้ว่าความใน (๑) ไม่รวมถึงการดำเนินคดีต่อกรรมการ ป.ป.ช.

นายธรรมนุญ เรืองดิษฐ์ กรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า โดยหลักที่ผ่านมาแม้รัฐธรรมนูญถูกยกเลิกไป แต่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญยังคงใช้บังคับอยู่ ดังนั้น จึงเห็นควรแจ้งไว้ให้ชัดเจนว่าผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระหมายถึงหน่วยงานใดบ้าง

ต่อประเด็นดังกล่าว นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า หากเขียนแจ่มแจ้งให้ชัดเจนว่าผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระหมายถึงหน่วยงานใด อาจทำให้ต้องไปแก้ไขร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ภายหลังได้ รวมทั้งการดำเนินคดีต่อกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีการกำหนดไว้รัฐธรรมนูญอยู่แล้วว่าองค์กรใดบ้างที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเป็นผู้ไต่สวนก่อนส่งให้อัยการและศาลพิจารณาต่อไป

นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์ รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่หนึ่ง ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐ (๑) ให้ชัดเจน เพียงแต่การเขียนถ้อยคำอาจไม่ต้องแจ่มแจ้งชื่อหน่วยงานองค์กรอิสระ แต่ใช้ถ้อยคำในทำนองที่ว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระอื่นนอกจาก กรรมการ ป.ป.ช. ตาม (๒)...” เพื่อให้การดำเนินคดีต่อกรรมการ ป.ป.ช. ที่กำหนดไว้ใน (๒) อยู่แล้วสามารถดำเนินการตามบทบัญญัติที่กำหนดไว้ได้ ประกอบกับในอนาคตหากมีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือลดองค์กรอิสระก็สามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า หากแก้ไขตามที่เสนอจะทำให้ชัดเจนขึ้น เพราะ (๑) ไม่รวมถึงการดำเนินคดีต่อกรรมการ ป.ป.ช. และหากไม่ระบุไว้ให้ชัดเจนจะทำให้เกิดการตีความได้ว่า (๑) หมายความว่ารวมถึงกรรมการ ป.ป.ช. ด้วย

นายไพโรจน์ โปเยี่ยม ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า เมื่อพิจารณากรณีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินตาม (๔) จะใช้คำว่า “บุคคลตาม (๑) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน...” ดังนั้น ใน (๑) ควรมีการระบุรวมถึง ป.ป.ช. ด้วย เพราะมีความเชื่อมโยงกับ (๔) เรื่องการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์ รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่หนึ่ง ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า หากแปลความว่าผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตาม (๑) หมายความว่ารวมถึง ป.ป.ช. ด้วย อาจทำให้ขัดกับ (๒) ที่กำหนดให้กรรมการ ป.ป.ช. ไม่อยู่ในข่าย (๑) ได้ เนื่องจาก (๔) บุคคลตาม (๑) คือบุคคลที่จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผลการพิจารณา

- ที่ประชุมเห็นควรแก้ไข (๑) กำหนดให้ชัดเจนว่ากรณีผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระหมายถึงหน่วยงานใดบ้าง โดยใช้ถ้อยคำตามที่นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์ รองประธานคณะกรรมการการวิสามัญคนที่หนึ่ง เสนอ

นายธรรมนูญ เรื่องดิษฐ์ กรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เมื่อพิจารณากฎหมายเดิมใน (๔) เป็นกรณีมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติที่เปรียบเทียบบัญชีตอนเช้าและพ้นจากตำแหน่ง แต่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้มีการกำหนดไว้ มีเพียงกรณีการจูงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบเท่านั้น ซึ่งกฎหมายเดิมกำหนดให้อยู่ในกฎหมาย ป.ป.ช. ไม่อยู่ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังนั้น เพราะเหตุใดจึงไม่กำหนดให้รวมถึงกรณีมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติด้วย

นายณรงค์ ทับทิมไสย์ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า กรณีมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกตินั้นร่างเบื้องต้นที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอมีการบัญญัติไว้ แต่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญตัดออก โดยเหตุผลที่ตัดออกเนื่องจากแนวคิดของรัฐธรรมนูญเปลี่ยนแปลงไปกำหนดให้เหลือเพียงประเด็นการดำเนินการต่อกรณีการรั่วรัวผิดปกติ เพราะหากเป็นเรื่องทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติย่อมอยู่ในความหมายของคำว่า “รั่วรัวผิดปกติ” อยู่แล้ว

นายธรรมนูญ เรื่องดิษฐ์ กรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ความผิดในเรื่องนี้มี ๒ กรณี คือ ๑) มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ และ ๒) รั่วรัวผิดปกติ โดยการพิจารณาก็มีความแตกต่างกัน เนื่องจากหากเป็นกรณีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติการพิจารณาจะเป็นการพิจารณาเปรียบเทียบบัญชีทรัพย์สินขณะผู้นั้นเข้าดำรงตำแหน่งและในขณะที่ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง แต่กรณีรั่วรัวผิดปกติจะพิจารณาบัญชีทรัพย์สินหรือไม่ก็ได้

นายอนุรักษ์ ส่องอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า กรณีมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือกรณีรั่วรัวผิดปกติ ควรเพิ่มบทนิยามถ้อยคำดังกล่าวไว้ในกฎหมาย ป.ป.ช. ให้ครอบคลุมทั้งหมด แต่เนื่องจากบทบัญญัติมาตรา ๑๐ ได้นำถ้อยคำตามรัฐธรรมนูญมาบัญญัติไว้จึงไม่สามารถแก้ไขได้

ประเด็นดังกล่าว นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์ รองประธานคณะกรรมการการวิสามัญคนที่หนึ่ง ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า หากไม่มีการบัญญัติไว้อาจทำให้ไม่ครอบคลุมกรณีมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือกรณีรั่วรัวผิดปกติได้ เพราะร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ยังไม่เสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และยังไม่อาจทราบได้ว่าร่างที่เสนอมามีการบัญญัติหลักการดังกล่าวไว้ด้วย ดังนั้น ขอเสนอตั้งเป็นข้อสังเกตไว้ท้ายรายงานการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

พ.ศ. ของคณะกรรมการวิสามัญว่า ในร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ที่จะเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (หรือในกรณีที่ได้เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว) ควรกำหนดเพิ่มบทนิยามหรือการให้ความหมายว่า การดำเนินคดีกรณีร่ำรวยผิดปกติให้หมายถึงทั้ง ๒ กรณี คือ ๑) มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ และ ๒) กรณีร่ำรวยผิดปกติตามกฎหมายเดิม และให้นำข้อสังเกตดังกล่าวไปพิจารณาว่าควรเพิ่มบทนิยามดังกล่าวหรือไม่ต่อไป

นอกจากนี้ ยังได้ขอเสนอแก้ไขความในมาตรา ๑๐ (๔) เสนอแก้ไขโดยใช้ข้อความว่า “(๔) คดีที่บุคคลตาม (๑) หรือ (๒)...” เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติม (๑)

นายเข้มชัย ชุตินวงศ์ กรรมการวิสามัญ ได้ตั้งข้อซักถามเพิ่มเติมว่า หากมีกรณีที่กรรมการ ป.ป.ช. คนใดคนหนึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำการทุจริต กรรมการทั้งคณะสามารถไต่สวนได้หรือไม่

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า กรณีดังกล่าวจะใช้กระบวนการทางรัฐสภาในการพิจารณาไต่สวน

นายณรงค์ ทับทิมไสย์ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ได้กล่าวเพิ่มเติมต่อที่ประชุมว่า มาตรา ๑๐ (๔) คดีที่บุคคลตาม (๑) หรือ (๒) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ถ้าเป็นกรรมการ ป.ป.ช. จะกำหนดไว้ในมาตรา ๕๖ วรรคสาม กรณีที่กรรมการ ป.ป.ช. หรือเจ้าหน้าที่ของ ป.ป.ช. เป็นผู้ถูกกล่าวหา อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวรรคหนึ่งให้เป็นอำนาจของหน่วยงานที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนดไว้ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องยื่นต่อหน่วยงานที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนดไว้ ดังนั้น จึงเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำในมาตรา ๕๖ ให้ชัดเจน

ต่อประเด็นที่ได้เสนอดังกล่าว ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ประเด็นข้อเสนอของนายณรงค์ ทับทิมไสย์ ควรเสนออีกครั้งเมื่อพิจารณาถึงมาตรา ๕๖

ผลการพิจารณา

- ที่ประชุมเห็นควรแก้ไข (๔) ให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติม (๑)

มติที่ประชุม

- ที่ประชุมมีมติเห็นควรแก้ไขมาตรา ๑๐ (๑) และ (๔) เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐ ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้

(๑) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระอื่นนอกจากกรรมการ ป.ป.ช. ตาม (๒) หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

อนุรักษ์

..... ฯลฯ.....

(๔) คดีที่บุคคลตาม (๑) หรือ (๒) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิด ข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือ หนี้สิน”

ทั้งนี้ ที่ประชุมเห็นควรตั้งข้อสังเกตกำหนดให้ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ที่จะเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ควร สร้างความชัดเจนหรือกำหนดให้มีบทนิยามหรือความหมายร่ำรวยผิดปกติหมายถึงทั้ง ๒ กรณี คือ ๑) มี ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ และ ๒) กรณีร่ำรวยผิดปกติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ด้วย

มาตรา ๑๑

รอกการพิจารณา

ประเด็นการพิจารณา

ความเหมาะสมของจำนวนผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะตามความในวรรคหนึ่ง ที่กำหนดไว้ จำนวน ๙ คน

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อ ที่ประชุมว่า ในชั้นวาระที่ ๑ ชั้นรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติได้มีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตั้งข้อสังเกตเรื่ององค์คณะผู้พิพากษาว่า เพราะเหตุใดจึงกำหนดไว้แค่ครั้งตายตัวที่ ๙ คน แต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๙๕ วรรคหนึ่ง กำหนดจำนวน ผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะไว้ที่ ๕ ถึง ๙ คน

นายอริคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ตามร่าง ที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอกำหนดไว้ ๕ ถึง ๙ คน แต่คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ๙ คน ทั้งนี้ เห็นว่าหากกำหนดไว้ ๙ คน จะทำให้ผู้พิพากษาคนที่ ๕ ถึง ๘ ไม่มีสิทธิ

ประเด็นดังกล่าวคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญได้ทำหนังสือมายังศาลว่าเห็นชอบกับการ แก้ไขในจำนวน ๗ คน หรือ ๘ คน ซึ่งสำนักงานศาลยุติธรรมเห็นว่าคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมืองในอนาคตมีแนวโน้มจะลดน้อยลง เพราะตัดอำนาจในเรื่องการพิจารณาพิพากษาคดียื่นบัญชี ทรัพย์สินอันเป็นเท็จขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกไป จึงทำหนังสือตอบกลับไปเห็นชอบจำนวน ๙ คน

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เห็นด้วยกับคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ ๙ คน แต่เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในทางปฏิบัติ เห็นว่าควรกำหนดในลักษณะเช่นเดียวกับศาลรัฐธรรมนูญที่กำหนดข้อยกเว้นในกรณีที่มีผู้พิพากษา จำนวน ๕ คน ก็สามารถพิจารณาคดีต่อไปได้ เพื่อไม่ให้กระบวนการพิจารณาไม่สะดุด

นายอธิคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ประเด็นเรื่องความยืดหยุ่นได้มีการบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑ วรรคห้า แล้ว กรณีที่ผู้พิพากษาใดในองค์คณะพ้นจากหน้าที่ตามมาตรา ๑๒ หรือมีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่นอันมีอาจก้าวล่วงได้ทำให้ผู้พิพากษาผู้นั้นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ให้ถือว่าผู้พิพากษาเท่าที่มีอยู่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาต่อไปได้

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ประเด็นดังกล่าวประธานคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญชี้แจงว่าในชั้นอุทธรณ์กำหนดองค์คณะพิจารณาในการวินิจฉัยที่ประชุมใหญ่ให้ใช้องค์คณะ ๙ คน ดังนั้น องค์คณะในชั้นต้นไม่ควรกำหนดองค์คณะเป็น ๙ คน เพราะชั้นอุทธรณ์กำหนดไว้ ๙ คน แล้ว แต่เมื่อสำนักงานศาลยุติธรรมยืนยันและไม่ขัดข้องคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงแก้ไขเพิ่มเติมองค์คณะผู้พิพากษาเป็น ๙ คน

ต่อประเด็นดังกล่าว นายอธิคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ร่างที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ คือ ๗ ถึง ๙ คน โดยจำนวนเท่าใดให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา แต่ได้รับการชี้แจงว่าจำนวนดังกล่าวเป็นความไม่แน่นอนอาจทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องไม่อาจทราบได้ว่าจะใช้จำนวนองค์คณะผู้พิพากษาจำนวนเท่าใด กล่าวคือ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญประสงค์จะให้มีการกำหนดจำนวนองค์คณะที่แน่นอนตายตัว

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขานุการคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ในฐานะผู้ปฏิบัติเห็นว่าจำนวน ๙ คน มีความเหมาะสมแล้ว เพราะเป็นไปตามหลักทั่วไปที่ว่าหากผู้ตัดสินใจมีจำนวนมากจะทำให้กระบวนการตัดสินใจมีความเป็นธรรมมากกว่า รวมทั้งกรณีมีเหตุจำเป็นก็ไม่ได้หมายความว่าบุคคลนั้นจะพ้นจากการเป็นองค์คณะผู้พิพากษา เพราะคนละกรณีจากการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๒ ที่ต้องเลือกผู้พิพากษาใหม่ให้ครบ ๙ คน

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ปัจจุบันคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สินที่ยื่นต่อศาลมีประมาณ ๑,๐๐๐ คดี โดยส่วนใหญ่เป็นคดีที่ดำเนินการแก่ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่เมื่อได้มีการกำหนดให้อยู่ในอำนาจศาลคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแล้วในอนาคตคดีที่ขึ้นสู่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะน้อยลง ดังนั้น องค์คณะผู้พิพากษาจำนวน ๙ คน จึงไม่เป็นปัญหา ประกอบกับจะทำให้ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นควรให้คงวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๑ ไว้ตามร่างเดิม

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้ตั้งข้อซักถามว่า กฎหมายเดิมกำหนดให้องค์คณะผู้พิพากษามีผู้พิพากษาอาวุโสได้ไม่เกิน ๓ คน แต่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีการกำหนดไว้เป็นเพราะเหตุใด

นายอธิคม อินทุภูติ เลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เหตุผลที่ตัดจำนวนผู้พิพากษาอาวุโสที่เป็นองค์คณะออก เนื่องจากรัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดไว้จึงเกรงว่าอาจเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ ประกอบกับต้องการให้มีผู้พิพากษาอาวุโสเป็นผู้พิพากษาที่คอยสนับสนุนเมื่อผู้พิพากษาศาลฎีกามีไม่เพียงพอ

นายเข้มชัย ชุตินวงศ์ กรรมการการวิสามัญ ได้เสนอต่อที่ประชุมว่า ไม่ควรมีผู้พิพากษาอาวุโสในองค์คณะมากเกินไป และควรกำหนดให้ไปดำเนินการเรื่อง ๆ อื่น เพราะโดยหลักควรมีผู้พิพากษาศาลฎีกาที่ทำหน้าที่เป็นหลักในคดี

ต่อประเด็นดังกล่าว นายสัก กอแสงเรือง กรรมการการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ตั้งเป็นข้อสังเกตให้ประธานศาลฎีกาไปออกข้อกำหนดรองรับได้หรือไม่

นายอธิคม อินทุภูติ เลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เสนอแก้ไขวรรคสามเป็น ดังนี้ “การเลือกองค์คณะผู้พิพากษาแต่ละคดีให้ใช้วิธีการลงคะแนนลับ ให้ผู้พิพากษาซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนที่จะเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาสำหรับคดี แต่ทั้งนี้ จะมีผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาเกินกว่าสามคนไม่ได้...”

นายสมชาย แสวงการ โฆษกคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เมื่อพิจารณาความในวรรคสามแล้วเป็นการเลือก การเรียงลำดับ และจับสลากผู้พิพากษา หากนำมาบัญญัติไว้ในวรรคสามจะทำให้ข้อความขัดกัน ดังนั้น จึงเสนอให้นำไปบัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง เพราะเป็นการกำหนดให้มีผู้พิพากษา ๔ คน แต่จะเป็นผู้พิพากษาอาวุโสเกิน ๓ คน ไม่ได้

นายเข้มชัย ชุตินวงศ์ กรรมการการวิสามัญ ได้เสนอต่อที่ประชุมว่า การกำหนดดังกล่าวประธานศาลฎีกาต้องไปออกระเบียบวิธีเลือกรองรับอีกชั้นหนึ่ง ระเบียบที่ออกตามความในวรรคหนึ่งและวรรคสามต่างกัน หากนำไปกำหนดไว้ในวรรคหนึ่งจะเป็นการเลือกตามลำดับ แต่ในวรรคสามจะเป็นการเลือกทั้งหมดใช่หรือไม่

นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า โดยหลักกำหนดไว้เฉพาะผู้พิพากษาทั้งหมด แต่จะมีผู้พิพากษาอาวุโสเกิน ๓ คน ไม่ได้ ทั้งนี้ หากเป็นผู้พิพากษาประจำแผนกทั้งหมด ๔ คน ก็สามารถเป็นองค์คณะผู้พิพากษาได้ทันที

ผลการพิจารณา

- ที่ประชุมเห็นควรคงความในวรรคสามไว้ตามร่างเดิม แต่ให้นำการกำหนดให้เลือกผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาที่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาไว้เกินกว่าสามคนเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีไม่ได้ไป

ไว้ในวาระหนึ่ง ตามที่นายสมชาย แสวงการ โฆษกคณะกรรมการวิสามัญ ได้เสนอต่อที่ประชุมว่า เห็นควรนำเรื่องบัญญัติไว้ในวาระหนึ่ง เพราะเป็นกรณีเรื่ององค์คณะของผู้พิพากษา

ลำดับต่อมา ที่ประชุมได้พิจารณาความในวาระห้า ซึ่งว่าด้วยเรื่องการที่ผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะพ้นจากหน้าที่ตามมาตรา ๑๒ หรือมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ ทำให้ผู้พิพากษานั้นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

ประเด็นการพิจารณา

นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ความในวาระห้าควรแยกพิจารณาในเรื่องการพ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา ๑๒ ซึ่งกำหนดให้เลือกผู้พิพากษาใหม่ แต่กรณีพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุสุดวิสัยให้ยังคงเป็นองค์คณะพิจารณาต่อไปได้ แม้องค์คณะผู้พิพากษาค่ากว่า ๕ คน แต่จะไม่สามารถพิพากษาคดีได้ ซึ่งทั้งสองกรณีมีความแตกต่างกัน

นายอริคม อินทุฤติ เลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เจตนารมณ์ของมาตรา ๑๑ วาระห้า เป็นกรณีพ้นจากตำแหน่งชั่วคราวเพราะเหตุสุดวิสัย แต่เมื่อเหตุขัดข้องชั่วคราวนั้นสุดสิ้นลงก็สามารถทำหน้าที่ต่อไปได้ เพียงแต่ในวันที่ยังคงพิจารณาต้องมีอย่างน้อยไม่เกิน ๗ คน หากเป็นกรณีพ้นจากตำแหน่งถาวรจะเป็นการเวียนกันไป ยกตัวอย่าง องค์คณะมี ๗ คน ก็สามารถพิจารณาต่อไป แต่ถ้าประธานต้องการกำหนดให้เป็น ๙ คน ก็จะเพิ่มผู้พิพากษาอีก ๒ คน เป็น ๙ คน

นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ความในวาระห้า ที่บัญญัติว่าเว้นแต่ผู้พิพากษาในองค์คณะเหลือไม่ถึงเจ็ดคน ในกรณีที่ผู้พิพากษาในองค์คณะเหลือไม่ถึงเจ็ดคนนั้น เป็นกรณีพ้นจากตำแหน่งถาวรต้องเลือกใหม่หรือเป็นการพ้นจากตำแหน่งชั่วคราว เพราะเคยเกิดกรณีในวันอ่านคำพิพากษาคดีเรื่องหนึ่งได้มีผู้พิพากษา ๑ คน ย้ายไปดำรงตำแหน่งอื่นจึงทำให้องค์คณะผู้พิพากษาเหลือ ๘ คน

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ในประเด็นนี้มอบหมายให้ผู้แทนจากสำนักงานศาลยุติธรรมและผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไปหารือร่วมกันและยกร่างมาตรา ๑๑ วาระห้า โดยกำหนดให้กรณีเกิดเหตุสุดวิสัยองค์คณะผู้พิพากษาในการตัดสินคดีจะต้องกำหนดจำนวนผู้พิพากษา ๙ คน แต่ระหว่างการพิจารณาคดีกำหนดให้มีองค์คณะผู้พิพากษาไม่น้อยกว่า ๗ คน มาเสนอต่อที่ประชุมในครั้งถัดไป

ผลการพิจารณา

- เห็นควรให้รอการพิจารณากำหนด ความเหมาะสมในการกำหนดหลักเกณฑ์รองรับกรณีผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีพ้นจากหน้าที่ตามมาตรา ๑๒ หรือมีเหตุสุดวิสัยทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้โดยในเบื้องต้นให้แยกทั้งสองกรณีออกจากกัน

ลำดับต่อมาที่ประชุมได้พิจารณาความวรรคหกซึ่งว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสถานะของผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งได้รับเลือกเป็นองค์คณะไปเป็นผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา ซึ่งจะเชื่อมโยงกับการกำหนดจำนวนชั้นสูงของผู้พิพากษาอาวุโสที่เป็นองค์คณะซึ่งที่ประชุมได้มีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งเพื่อรองรับไว้แล้ว

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้ตั้งข้อซักถามว่า การเปลี่ยนสถานะของผู้พิพากษาที่ได้รับเลือกเป็นองค์คณะไปเป็นผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา อาจทำให้ขัดกับการแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งที่ที่ประชุมมีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว ดังนั้น จึงอาจจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหกให้สอดคล้องกันด้วย

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๕ วรรคห้า ใช้ข้อความว่า “และมีให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับ” นั้น ควรแก้ไขให้สอดคล้องกันหรือไม่

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เห็นควรแก้ไขให้สอดคล้องพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๕ วรรคห้า

ผลการพิจารณา

- เห็นควรแก้ไขให้สอดคล้องพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๕ วรรคห้า โดยแก้ไขไม่ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับการเปลี่ยนแปลงสถานะของผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาไปเป็นผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา

ลำดับต่อมา ที่ประชุมได้พิจารณาความหมายของถ้อยคำในวรรคเจ็ดที่ว่า “...ตลอดจนบุคคลซึ่งองค์คณะผู้พิพากษามอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่...” ว่าหมายความว่ารวมถึงเจ้าหน้าที่ธุรการและบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วยหรือไม่

โดยในประเด็นนี้ ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า คำว่า “ตลอดจนบุคคลซึ่งองค์คณะผู้พิพากษามอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่” ในที่นี้หมายความว่ารวมถึงเจ้าหน้าที่ธุรการและบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย

มติที่ประชุม

- ที่ประชุมมีมติเห็นควรแก้ไขมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง และวรรคหก เป็นดังนี้

มาตรา ๑๑ เมื่อมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้ประธานศาลฎีกาเรียกประชุมใหญ่ ศาลฎีกาโดยเร็ว เพื่อเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา หรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวนเก้าคน เป็นองค์คณะผู้พิพากษา โดยให้เลือกเป็นรายคดี แต่ทั้งนี้ จะมีผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาเกินกว่าสามคนไม่ได้

..... ฯลฯ.....

การเปลี่ยนแปลงสถานะของผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาไปเป็นผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา ไม่กระทบกระเทือนถึงการที่ผู้นั้นจะปฏิบัติหน้าที่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาต่อไป และมีให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับ

..... ฯลฯ.....”

ทั้งนี้ ที่ประชุมเห็นควรให้รอการพิจารณาวรรคห้าไว้ในประเด็นเรื่องการพ้นจากหน้าที่หรือมีเหตุสุดวิสัยไว้ก่อน และยังมีประเด็นที่ว่าควรกำหนดไว้ ๙ คน ในการตัดสินคดี และองค์คณะ ๗ คน ในระหว่างการพิจารณา โดยให้ผู้แทนจากสำนักงานศาลยุติธรรมและผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาหารือร่วมกันไปยกร่างมาตรา ๑๑ วรรคห้า มาเสนอต่อที่ประชุมในครั้งถัดไป

มาตรา ๑๒

มีการแก้ไข

ประเด็นการพิจารณา

นางกาญจนารัตน์ สิริโรจน์ รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่หนึ่ง ได้แสดงความคิดเห็นในเชิงการเรียบเรียงถ้อยคำใน (๔) ว่า ถ้อยคำตาม (๔) อาจทำให้แปลความได้ว่า เมื่อที่ประชุมใหญ่พิจารณาแล้วไม่มีเหตุสมควรที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาให้ถอนตัวได้ใช่หรือไม่ เพราะเงื่อนไขการขอถอนตัวโดยแท้จริงแล้วจะต้องมีเหตุสมควรอะไรบ้าง ซึ่งการมีเหตุหรือไม่มีเหตุสมคือนั้นที่ประชุมใหญ่เป็นผู้วินิจฉัยในกรณีเป็นการถอนตัวภายหลังที่ได้มีการเลือกองค์คณะกรณีมีเหตุสมควร

ต่อประเด็นดังกล่าว นายอธิคม อินทุภูติ เลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้นเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความใน (๔) โดยขอแก้ไขถ้อยคำเป็นดังนี้ “(๔) เมื่อมีเหตุสมควรและได้รับอนุญาตจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาให้ถอนตัวได้ กรณีมีเหตุสมควร”

มติที่ประชุม

- ที่ประชุมมีมติเห็นควรแก้ไขมาตรา ๑๒ (๔) เป็นดังนี้

“(๔) เมื่อมีเหตุสมควรและได้รับอนุญาตจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาให้ถอนตัวได้ กรณีมีเหตุสมควร”

มาตรา ๑๓

รอกการพิจารณา

ประเด็นการพิจารณา

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า กรณีผู้พิพากษาที่ได้รับเลือกมาใหม่ในระหว่างการพิจารณาคดี ซึ่งเป็นการเลือกหลังการไต่สวนมาแล้วจะไม่สามารถคัดค้านได้ กรณีดังกล่าวควรให้คู่ความมีสิทธิคัดค้านผู้พิพากษาที่ได้รับเลือกมาใหม่ว่ามีส่วนได้เสียหรือไม่ประการใดได้

นายอติคม อินทุภูติ เลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ความในวรรคสองซึ่งบัญญัติว่า “การคัดค้านผู้พิพากษาจะกระทำมิได้ หากได้เริ่มการไต่สวนพยานหลักฐานไปแล้ว เว้นแต่ผู้คัดค้านสามารถแสดงต่อศาลได้ว่ามีเหตุสมควรที่ทำให้ไม่สามารถคัดค้านได้ก่อนนั้น” รองรับไว้แล้ว ซึ่งการแต่งตั้งผู้พิพากษาคนใหม่มาเป็นองค์คณะก็เข้าอยู่ในเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่สามารถคัดค้านได้ก่อนนั้น

นายเข้มชัย ชุตินวงศ์ กรรมการการวิสามัญ ได้เสนอต่อที่ประชุมว่า ประเด็นในเรื่องการขอคัดค้านผู้พิพากษาที่กำหนดให้ต้องดำเนินการก่อนเริ่มไต่สวน แม้ว่าจะมีมาตรา ๑๓ วรรคสองรองรับไว้แล้วข้างต้น แต่บทรองรับดังกล่าวก็ได้กำหนดว่าคู่ความสามารถคัดค้านได้ถึงเมื่อใด ทำให้คู่ความที่ไม่สุจริตอาจใช้ช่องทางนี้ประวิงคดีไม่ยอมยื่นคำคัดค้านภายในเวลาที่ตนอาจคัดค้านได้ แต่มาคัดค้านเมื่อศาลได้ดำเนินคดีจนใกล้เสร็จสิ้นการพิจารณา ดังนั้น เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายกับกระบวนการพิจารณา ควรกำหนดระยะเวลาไว้ภายหลังที่ผู้พิพากษาได้รับการแต่งตั้งเพิ่มเติมเข้ามาในคดี

มติที่ประชุม

- ที่ประชุมมีมติเห็นควรให้รอกการพิจารณามาตรา ๑๓ ไว้ก่อน เพื่อกำหนดระยะเวลาการคัดค้านผู้พิพากษาให้ชัดเจน โดยเฉพาะกรณีกรอบเวลาหรือเงื่อนไขในการคัดค้านหากเป็นการคัดค้านภายหลังเนื่องจากมีเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจคัดค้านได้ก่อนนั้น

มาตรา ๑๔

รอกการพิจารณา

ประเด็นการพิจารณา

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ขอฝากประเด็นหารือกรณีผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน กฎหมายเดิมกำหนดให้ผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะเลือกสำนวนกันเอง แต่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ผู้พิพากษาที่ได้รับคะแนนสูงสุดเป็นเจ้าของสำนวนโดยปริยาย ซึ่งมีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ รวมถึงความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาศึกษาฯ ล่วงหน้า เสนอให้กลับไปกำหนดให้ผู้พิพากษาเลือกกันเอง เนื่องจากอาจนำมาซึ่งการโน้มน้ำหนักให้ผู้พิพากษาเลือกผู้พิพากษาผู้ใดผู้หนึ่งเป็นเจ้าของสำนวน

นายอธิคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า มาตรา ๑๔ มีที่มาจากมติที่ประชุมคดีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเห็นว่าผู้พิพากษาที่ได้รับคะแนนสูงสุดจากที่ประชุมใหญ่ถือว่าเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจให้มาทำคดีมากที่สุด จึงควรกำหนดให้เป็นเจ้าของสำนวน

ต่อประเด็นดังกล่าว นายไพโรจน์ โปเล็ม ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า นอกจากเหตุผลในเรื่องการเป็นผู้ได้รับความไว้วางใจมากที่สุดแล้ว การกำหนดให้ผู้พิพากษาที่ได้รับคะแนนสูงสุดเป็นเจ้าของสำนวน เป็นขั้นตอนที่กำหนดขึ้นเพื่อให้เกิดความกระชับและรวดเร็วขึ้นในการพิจารณาคดี เนื่องจากแต่เดิมต้องมีขั้นตอนการประชุมองค์คณะเพื่อเลือกผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนอีกขั้นตอนหนึ่ง ทั้งนี้ เจตนารมณ์คงเป็นไปได้เพื่อให้กระบวนการพิจารณาเป็นไปด้วยความรวดเร็ว

นายสมชาย แสวงการ โฆษกคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า การกำหนดให้ผู้พิพากษาซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดเป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนอาจจะทำให้เกิดกระบวนการประชานิยมขึ้นในศาลได้

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ได้ตั้งข้อซักถามว่า ในทางทฤษฎีหากเกิดกรณีผู้พิพากษาได้คะแนนเท่ากันหมดแล้ว ต้องให้ประธานศาลฎีกาเลือก เช่นนี้ผู้พิพากษาผู้ใดจะเป็นเจ้าของสำนวน

ต่อประเด็นดังกล่าว นายอธิคม อินทุภูติ เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เสนอให้แก้ไขเช่นเดียวกับบทบัญญัติมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ เนื่องจากจะไม่มีปัญหาเรื่องระยะเวลาเพราะในอนาคตคดีมีจำนวนน้อยลง

มติที่ประชุม

- ที่ประชุมมีมติเห็นควรให้รอการพิจารณามาตรา ๑๔ ไว้ก่อน แต่ในเบื้องต้นให้แก้ไขเพิ่มเติมโดยใช้ถ้อยคำเช่นเดียวกับมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการจัดทำตารางสรุปผลการพิจารณาพร้อมเหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. เพื่อใช้ประกอบในการพิจารณา

เมื่อได้เวลาพอสมควรแล้ว ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธาน
คณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านและกล่าวปิดประชุม โดยนัดประชุม
ครั้งถัดไปในวันจันทร์ที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ
หมายเลข ๓๑๐ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกา

นางธนีสร ยอดอินทร์ นิติกรชำนาญการ ผู้จัดทำบันทึก
นายณัฐชัย เปรมประเสริฐ ผู้ช่วยเลขานุการฯ ตรวจ
นายธณัฐ แสนแก้ว ผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน
คณะกรรมการวิสามัญ ๖ ทาน
ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา
คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้รับรองบันทึกการประชุม
ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐ ในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๐ เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๒
มิถุนายน ๒๕๖๐

(ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง)

ประธานคณะกรรมการวิสามัญ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ